

NR3 2017 Lyckoslanten

TIDNINGEN OM PENGAR & SPARANDE • FRÅN SWEDBANK & SPARBANKERNA
ÅRSKURS 4-6

5 tips!

KUL FÖR
NOLL
KRONOR

NY APP
GÖR BOK-
LÄSNINGEN (ÄNNU)
ROLIGARE!

IDOLBILD:

ZARA
LARSSON

LÄRARHANDLEDNING

STORA

LÄRARHANDLEDNING

till Lyckoslanten NR 03 2017

LYCKOSLANTEN riktar sig till barn i årskurs 4–6. Den handlar om ekonomi, entreprenörskap och engagemang och svarar på frågor som till exempel: Vad är privatekonomi? Hur når jag mina drömmar? Vad vill jag förändra i mitt liv och i samhället?

FÖR ATT UNDERLÄTTA för dig som lärare att jobba vidare med Lyckoslanten har vi tagit fram idéer till roliga och lärorika lektioner att använda i din undervisning utifrån tidningens artiklar. Uppgifterna utgår från läroplanens syften och kunskapskrav samt syftar till att stärka entreprenörskapet i skolan.

”En viktig uppgift för skolan är att ge överblick och sammanhang. Skolan ska stimulera elevernas kreativitet, nyfikenhet och självförtroende samt vilja till att pröva egna idéer och lösa problem. Eleverna ska få möjlighet att ta initiativ och ansvar samt utveckla sin förmåga att arbeta såväl självständigt som tillsammans med andra. Skolan ska därigenom bidra till att eleverna utvecklar ett förhållnings-sätt som främjar entreprenörskap.”

”Entreprenörskap i skolan är ett pedagogiskt förhållningssätt i klassrummet. Arbetsformerna stimulerar fantasi och skapande. Inre drivkrafter och motivation är viktigt för det entreprenöriella lärandet i alla åldrar, från förskola till vuxenutbildning. Centralt är att sätta det eleverna gör i ett sammanhang och se till helheten. Ämnesövergripande tematiska arbetssätt där elever tar ansvar för sitt lärande och där resultatet kan vara till nytta utanför skolan är karaktäristiskt. Samarbete med aktörer utanför skolan gör skolarbetet mer verklighetsanknutet.”

OM ENTREPRENÖRSKAP FRÅN SKOLVERKET

I DET HÄR KOMPENDIET finns några färdiga lektionstips som du kan göra med din klass. Eleverna kan även själva arbeta med frågeformuläret som finns på sidan 22 inne i tidningen. Frågorna bygger på Lyckoslantens innehåll. I vissa fall hittas svaren på tidningssidorna – andra frågor kräver egen efterforskning. Facit finns upp och ner på sidan 24.

VI HOPPAS att ni tycker att Lyckoslanten är ett kul och värdefullt inslag i skolvardagen. Lärarhandledningen finns även som pdf på www.lyckoslanten.se.

TILL SIST: Vi skickar ut tidningen till alla skolor med undervisning i årskurs 4-6 som finns med i Skolverkets register. Antalet tidningar till varje skola baseras på Skolverkets register. Om du vill beställa fler eller färre tidningar, ändra adress eller något annat distributionsrelaterat: maila till lyckoslanten@vi-tidningen.se. Ett antal lärarhandledningar skickas till alla skolor som får tidningen. Behöver din skola fler lärarhandledningar finns den som pdf att läsa eller printa på www.lyckoslanten.se

NI ÄR ALLTID VÄLKOMNA att höra av er till oss på lyckoslanten@vi-tidningen.se med idéer, synpunkter och frågor! Och du, kika gärna in på vår webbsida: www.lyckoslanten.se!

1. MYNTHISTORIA MED MERA

ÄMNE: Historia

Syfte

- använda en historisk referensram som innefattar olika tolkningar av tidsperioder, händelser, gestalter, kulturmöten och utvecklingslinjer,
- använda historiska begrepp för att analysera hur historisk kunskap ordnas, skapas och används.

Centralt innehåll

Från forntid till 1850-talet

- Nordens kulturmöten med övriga Europa och andra delar av världen genom ökad handel och migration, till exempel genom vikingatidens resor och medeltidens handelssystem.
- Vad arkeologiska fynd, till exempel myntskatter och fynd av föremål från andra kulturer kan berätta om kulturmöten och om likheter och skillnader i levnadsvillkor för barn, kvinnor och män.
- Nordens och Östersjöområdets deltagande i ett globalt utbyte, till exempel av handelsvaror, språk och kultur.
- Sveriges och Nordens ekonomiska och kulturella globala utbyte, till exempel i form av järnexport och genom resor till Asien.

Bakgrund: På Unga fakta finns ett

avsnitt som handlar om ekonomihistoria, se länk nedan. Du kan skapa ett större arbetsområde som berör handelns framväxt och utvecklingen av betalmedel. Du kan också välja att fokusera på pengars värde, dels historiskt dels idag. www.ungafakta.se/ungekonomi/ekonomihistoria/byteshandel/

- **Börja med att ta reda på var systemet med mynt härstammar ifrån (hänvisa eleverna till ungfakta.se)**
- **När började man använda mynt i Sverige?**
- **Hur gjorde man innan det fanns pengar?**

På Kungliga myntkabinettets hemsida kan du läsa om svensk mynthistoria. Kolla på pdf:en "Svensk mynthistoria i korthet" tillsammans med eleverna: www.myntkabinettet.se/fakta/sveriges_mynthistoria_i_korthet

- **Varför gick man över från byteshandel till att betala med mynt?**
- **Varför gick man över till sedlar så småningom?**
- **Varför är mynt och sedlar nu på väg bort i Sverige?**

2. PENGARS VÄRDE

ÄMNE: Historia

Syfte och centralt innehåll: samma som uppgift 1

Bakgrund: Pålitlig bakgrundsinfo finns exempelvis hos Riksbanken: www.riksbank.se/sv/Riksbanken/Studerande/Riksbankens-roll/

Det finns många faktorer som kan påverka värdet på en valuta. Kan

du komma på något som kan påverka den svenska kronans värde? Om eleverna inte kan – berätta lite för dem om vad som påverkar värdet på den svenska kronan.

- **Vem tillverkar pengar i Sverige?**
- **Vad kallas det när man tillverkar mynt?**
- **Var tillverkas mynten i Sverige?**
- **Vad gör Riksbanken?**

3. KUL UTAN KULOR

ÄMNE: Idrott

Syfte: Röra sig allsidigt i olika fysiska sammanhang,

Centralt innehåll: Olika lekar, spel och idrotter, inomhus och utomhus, samt danser och rörelser till musik.

På sidan 10-11 berättar barnen om sina bästa tips om hur man kan ha roligt när pengarna är slut.

- **Vilka är klassens bästa tips för att ha kul utan kulor? Samla klassens lekar och spel som ni kan testa på raster. • Försök komma på så många som möjligt och se till så att alla kan vara med.**

- **Kan ni komma på några nya lekar eller spel? Kan ni använda dataspel för att komma på någon ny lek eller ett spel som alla kan vara med på?**

"GÄSTREDAKTÖRERNA"

Låt din klass göra ett uppslag till Lyckoslanten!

KOPPLING TILL LÄROPLANEN:

"Genom undervisningen ska eleverna ges förutsättningar att utveckla sitt tal- och skriftspråk så att de får tilltro till sin språkförmåga och kan uttrycka sig i olika sammanhang och för skilda syften."

"Undervisningen ska bidra till att stärka elevernas medvetenhet om och tilltro till den egna språkliga och kommunikativa förmågan. Undervisningen ska också bidra till att eleverna får förståelse för att sättet man kommunicerar på kan få konsekvenser för andra människor. Därigenom ska eleverna ges förutsättningar att ta ansvar för det egna språkbruket."

Ämnesområde: SVENSKA

Till sidorna 16–17 får läsarna hjälpa oss på redaktionen att skapa innehållet i tidningen. Vill du göra det här uppslaget med din klass?

Alla klasser som vill är välkomna att skicka in komplett material till oss på lyckoslanten@vi-tidningen.se. Vi väljer ut en klass som publiceras i tidningen.

ÄMNE TILL NÄSTA NUMMER: "Min drömbresa"

Vi behöver ert material senast:
11 OKTOBER 2017

Mall

Här är en mall för dig som vill göra ett uppslag med din klass! Dessa sektioner ska finnas med och anpassas till det aktuella ämnet. I kommande nummer "Min drömbresa".

1. NAMN PÅ KLASSEN och skolan, samt ort. Litet foto på klassen som vi får använda i tidningen.

Att leverera: foto på klassen + kort presentation

2. "HALLÅ DÄR"-INTERVJU med en känd person. I en "hallå där"-intervju skriver man ut alla frågor och svar. Frågan markeras med fet stil, sedan kommer svaret. Man brukar få korta och redigera intervjupersonens svar för att det ska få plats och bli kärnfullt. Ofta brukar man mejla över citaten till intervjupersonen så att de känner att det som skrivs överensstämmer med det de sade.

Exempel på kändisar: youtubers, lokala sportstjärnor, kommunalrådet, musiker. Tips: mejla dem eller kontakta dem i sociala medier. Intervjuer kan göras via mejl.

Att leverera: Citatrubrik + "Hallå där"-intervju (1000 tecken inklusive blanksteg) + foto på kändisen (om det är en lokal kändis, annars ordnar redaktionen foto).

3. INTERVJU MED EN PERSON som har något intressant att berätta om ämnet i det kommande numret (i det här fallet en hundskötare i skolan).

Exempel på intervjupersoner: en äldre person, en lokal företagare, en hemlös.

Diskutera fram roliga vinklar med klassen. Exempel på vinklar:

- Farmor Hjördis, 92: "Resa? Ha! En gång åkte jag till Skövde."
- Rektorn: "Utan en månad i Thailand varje vinter hade jag inte överlevt!"
- Karim på den lokala resebyrån: "Nu bokar alla på nätet, så är det ju..."

4. SAMLA IN KLASSENS BÄSTA TIPS på hur man kan göra resor som inte kostar så mycket, eller hur man (vuxna eller barn) kan få in pengar till resor. Alla får bidra med ett eller flera tips, anonymt eller med namn. Rolistig är om tipsen inte är för lika varandra.

Att leverera: 5 tips (max två meningar på varje tips).

5. KRÖNIKA AV EN ELEV. Krönikor är mer personliga än intervjuer. Ofta skriver man i jag-form. "När jag reste till Legoland insåg jag en sak...". Ofta har man en poäng som man vill få fram och försöker få till i en rolig eller tänkvärd slutkläm.

Att leverera: Krönika (1200 tecken inkl blanksteg) + porträtt (gärna en selfie) på hen som skrivit.

Maila ert material (eller frågor) till:
lyckoslanten@vi-tidningen.se

BRA ATT TÄNKA PÅ:

FOTON. Det räcker att fota med en hyfsat ny smartphone eller ipad, om ni inte vill eller kan fota med andra kameror. Se till att ljuset är bra när ni fotar och att människor tittar in i kameran. Bilder bifogas separat i mail.

TEXTER. Alla texter levereras i word-format.

LITEN ORDLISTA

ARTIKEL = text i tidning. Ofta är någon person intervjuad.

Ingress = en slags sammanfattning av artikeln som ofta ligger i lite fetare stil innan själva brödtexten (se nedan). Där försöker reportern skapa intresse för artikeln genom att berätta vad den ska handla om.

BRÖDTEXT = själva artikeln kallas för brödtext.

FRÅGA-SVAR = en del artiklar byggs upp utan berättande text, utan har i stället enbart frågor och svar.

RUBRIK = den större överskriften som lockar till läsning och berättar vad artikeln handlar om

KRÖNIKA = en personlig text där skribenten utgår från sina egna erfarenheter. Ska vara tankeväckande och/eller underhållande.

4. VAD KOSTADE SAKER FÖRR?

ÄMNE: Samhällskunskap

Syfte:

Reflektera över hur individer och samhällen formas, förändras och samverkar.

Centralt innehåll

Privatekonomi och relationen mellan arbete, inkomst och konsumtion.

Visa och diskutera: vad kostade en liter mjölk 1930?

- Bloggen **Jordbruket i siffror** har info, googla "konsumentens pris för mjölk 1930" så hittar du en bra bakgrund.
- Via Myntkabinettets hemsida kan du räkna ut penningvärdet sedan medeltiden.
- På SCB hemsida finns en prisomräknare där du kan se hur inflationen påverkat penningvärdet sedan 1914. Förklara för eleverna varför varor ökar i pris.
www.myntkabinettet.se/fakta/
www.scb.se/hitta-statistik/sverige-i-siffror/prisomraknaren/

Diskutera begreppet inflation i samband med att ni jämför penningvärdet under olika tidsepoker. Begrepp att använda: penningmängd, varor och tjänster.

Frågor att diskutera eller eventuellt ge eleverna i uppdrag att besvara:

- Vad är inflation?
- Vad händer när det är hög inflation i ett land?
- Vad händer när det är låg inflation i ett land?
- Varför vill Riksbanken inte att inflationen ska vara för hög, eller låg?

www.sparkonto.nu/inflation/

ÖVERGRIPANDE LÄROPLANSKOPPLING

”Skolan ska stimulera elevernas kreativitet, nyfikenhet och självförtroende samt vilja till att pröva egna idéer och lösa problem. Eleverna ska få möjlighet att ta initiativ och ansvar samt utveckla sin förmåga att arbeta såväl självständigt som tillsammans med andra. Skolan ska därigenom bidra till att eleverna utvecklar ett förhållningssätt som främjar entreprenörskap.”

”Skolan ska sträva efter att vara en levande social gemenskap som ger trygghet och vilja och lust att lära. Skolan verkar i en omgivning med många kunskapskällor.”

”Eleverna tar personligt ansvar för sina studier och sin arbetsmiljö, kan lösa problem och omsätta idéer i handling på ett kreativt sätt.”

Lyckoslantens lärarhandledning

görs av

TARJA KEMPPAINEN

som är lärare, skolutvecklare
och rektor
i Helsingborg.

